

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej
oraz niektórych innych ustaw
(druk nr 426)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz niektórych innych ustaw transponuje do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2005 r. w sprawie reasekuracji oraz zmieniającej dyrektywy Rady 73/239/EWG, 92/49/EWG, a także dyrektywy 98/78/WE i 2002/83/WE.

Ponadto, w zakresie art. 18a i 18b ustawy o działalności ubezpieczeniowej dostosowuje prawo krajowe do art. 5 dyrektywy Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług.

Dyrektywa w sprawie reasekuracji obejmuje wspólnym reżimem prawnym działalność reasekuracyjną wykonywaną na terenie Wspólnoty. Brak jednolitych zasad wykonywania działalności w zakresie reasekuracji w Unii Europejskiej prowadził do istotnych różnic w poziomie nadzorowania europejskich zakładów reasekuracji oraz ochrony interesów zakładów ubezpieczeń i ubezpieczonych.

Reasekuracja jest umową, na podstawie zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zwany "cedentem", przekazuje ryzyko ponoszone w związku z wykonywaną działalnością ubezpieczeniową lub reasekuracyjną, na inny zakład reasekuracji lub zakład ubezpieczeń wykonujący działalność reasekuracyjną. Instytucja reasekuracji wpływa w sposób bardzo istotny na rozwój sektora ubezpieczeniowego, ponieważ pozwala zakładom ubezpieczeń zwiększać udział w rynku oraz zapewnia im zabezpieczenie przed stratami finansowymi na wypadek kumulacji ryzyka.

Zgodnie z ust. 1a dodawanym do art. 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przez działalność reasekuracyjną rozumie się wykonywanie czynności związanych z przyjmowaniem ryzyka cedowanego przez zakład ubezpieczeń lub przez zakład reasekuracji oraz dalsze cedowanie przyjętego ryzyka, w szczególności:

- 1) zawieranie i wykonywanie umów reasekuracji czynnej i umów retrocesji,
- 2) składanie oświadczeń woli w sprawach roszczeń o odszkodowania lub inne świadczenia należne z tytułu umów,
- 3) ustalanie składek i prowizji należnych z tytułu zawieranych umów,
- 4) wypłacanie odszkodowań i innych świadczeń należnych z tytułu umów,
- 5) prowadzenie kontroli przestrzegania przez cedentów warunków umów.

Zakład reasekuracji, z wyjątkiem zakładu działającego jako zakład ubezpieczeń i reasekuracji, nie może wykonywać innej działalności poza działalnością reasekuracyjną i czynnościami bezpośrednio z nią związanymi. Czynnościami bezpośrednio związanymi z działalnością reasekuracyjną są w szczególności czynności w zakresie doradztwa statystycznego, doradztwa aktuarialnego, analizy ryzyka, badań na rzecz klientów, lokowania środków zakładu reasekuracji, a także czynności zapobiegania powstawaniu lub zmniejszeniu skutków wypadków ubezpieczeniowych lub finansowanie tych działań z funduszu prewencyjnego.

Szczegółowe zasady działalności reasekuracyjnej wykonywanej przez zakłady reasekuracji określono w Dziale III dodanym do ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Wykonywanie działalności reasekuracyjnej wymagać będzie uzyskania zezwolenia - w ustawie określono przesłanki jego wydawania oraz cofania. Zezwolenie na prowadzenie działalności reasekuracyjnej przez krajowy zakład reasekuracji będzie wydawane w drodze decyzji przez organ nadzoru. Obowiązek uzyskania zezwolenia dotyczyć będzie także przedsiębiorcy z państwa trzeciego. Zwolnione od tego obowiązku będą natomiast zakłady reasekuracji pochodzące z Wspólnoty, jeżeli uzyskały zezwolenia w państwie rodzimym.

W stosunku do zakładów ubezpieczeń, które do dnia wejścia w życie ustawy uzyskały zezwolenie organu nadzoru na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej jako zakład reasekuracji, przyjęto zasadę, że mogą one wykonywać działalność reasekuracyjną w zakresie uzyskanych zezwoleń.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona przez Sejm na 33 posiedzeniu w dniu 9 stycznia br., pochodziła z przedłożenia rządowego. W Sejmie zajmowała się nią Komisja Finansów Publicznych. Ustawa nie budziła istotnych kontrowersji.

III. Uwagi

- 1) Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, na wstępie prac nad niniejszą nowelizacją brano pod uwagę przygotowanie odrębnej ustawy o działalności reasekuracyjnej. Wynikało to z szerokości materii objętej regulacją oraz specyfiką działalności reasekuracyjnej, która choć wtórna do działalności ubezpieczeniowej - nie powinna być traktowana jako z nią tożsama. Wnioskodawca poprzestał ostatecznie na wprowadzeniu przepisów o działalności reasekuracyjnej do ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, podkreślając jednak w art. 1 w ust. 1, że działalność w zakresie ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych oraz działalność reasekuracyjna są odrębnymi od siebie segmentami. Zważywszy na to oraz na obszerność regulacji (obecnie obowiązująca ustawa o działalności ubezpieczeniowej liczy 250 artykułów, w związku z jej rozszerzeniem o instytucję reasekuracji zmieniono ok. 50 artykułów oraz dodano ok. 100 nowych) - rozważyć należy zmianę tytułu ustawy w ten sposób, aby odzwierciedlała ona jej rzeczywisty zakres.
- 2) Art. 223zz ust. 3 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej wymaga doprecyzowania.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 49 w li. a, w art. 223 zz w ust. 3 w pkt 2 wyrazy "wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych" zastępuje się wyrazami "wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto"

- 3) Zgodnie z art. 223zzg dodawanym do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, w zakresie łączenia się zakładów reasekuracji, stosuje się odpowiednio m.in. art. 179 ust. 1-3. Art. 179 ust. 2 pkt 1 stanowi natomiast, że plan połączenia zakładów ubezpieczeń zawiera grupy ryzyk, w zakresie których zakład ubezpieczeń przejmujący lub nowo zawiązany będzie wykonywać działalność. Wymóg ten nie powinien być, jak się wydaje, stosowany do zakładów reasekuracji, ponieważ wykonują one działalność w zakresie jednego z

dwóch rodzajów reasekuracji, natomiast mogą ale nie muszą ograniczać swojej działalności do określonych grup ryzyk.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 49 w lit. a, w art. 223zzg w zdaniu wstępnym wyrazy "art. 179 ust. 1 - 3" zastępuje się wyrazami "art. 179 ust. 1, ust. 2 pkt 2 i ust. 3"

- 4) W art. 8 noweli wprowadza się zmiany w ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu. Ustawą z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw, wprowadzono do ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu zmiany w tych samych jednostkach redakcyjnych. W związku z kolizją obydwu ustaw należy przesądzić, czy wolą ustawodawcy było nadanie przepisom treści wynikającej z niniejszej noweli, czy też z ustawy z dnia 4 września 2008 r.
- 5) Art. 17 ust. 1 noweli stanowi, że "przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do zakładów ubezpieczeń, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wykonywały działalność ubezpieczeniową wyłącznie jako zakłady reasekuracji". Przepis ten wymaga doprecyzowania, że do zakładów ubezpieczeń funkcjonujących dotychczas wyłącznie jako zakłady reasekuracji, stosuje się przepisy Działu III dodawanego do ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Propozycja poprawki

w art. 17 w ust. 1 wyrazy "Przepisy ustawy" zastępuje się wyrazami "Przepisy działu III ustawy"

- 6) W art. 223zzt - 223zzzb dodawanych do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, określono zasady sprawowania nadzoru nad zakładami reasekuracji. Do nadzoru nad zakładami reasekuracji stosuje się na podstawie art. 223 zzt niektóre przepisy o nadzorze nad zakładami ubezpieczeń. Ponieważ ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz o zmianie niektórych innych ustaw dokonała daleko idącej nowelizacji ustawy o działalności ubezpieczeniowej w zakresie przepisów o

nadzorze ubezpieczeniowym rozważyć należy, czy w konsekwencji nie należałoby także zmodyfikować przepisów odsyłających zawartych w analizowanej ustawie.

Maciej Telec
Główny legislator